

INITIATIEFWETSVOORSTEL "LEX SMEDEMA II"

WET WAARBORGING TOEGANG TOT DE RECHTSPRAAK EN EFFECTIEVE RECHTSBIJSTAND

Voorstel van wet van het lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal tot wijziging van de Advocatenwet en de Wet op de rechtsbijstand ter waarborging van het grondwettelijke recht op toegang tot de rechter en het doorbreken van systematische uitsluiting van rechtsbijstand (Lex Smedema II).

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL / TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Zittingsjaar 2026–2027

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het grondwettelijke en verdragsrechtelijke recht op toegang tot een onafhankelijke rechter (artikel 17 van de Grondwet en artikel 6 EVRM) in een democratische rechtsstaat absoluut en onvoorwaardelijk dient te zijn;

dat de huidige praktijk uitwijst dat burgers door een systematische weigering van rechtsbijstand door de gezamenlijke advocatuur (een feitelijk *cordon sanitaire*) effectief van de rechtspleging kunnen worden uitgesloten, leidend tot een toestand van feitelijke 'civiele dood' (*civiliter mortuus*);

dat de huidige regeling voor de aanwijzing van een advocaat door de deken (artikel 13 van de Advocatenwet) tekortschiet omdat deze is onderworpen aan subjectieve en oncontroleerbare toetsen door de deken, die daardoor functioneert als een administratieve drempel ter bescherming van de Staat;

dat het beginsel van *equality of arms* vereist dat de burger die procedeert tegen een overheid die beschikt over onbeperkte middelen en zich laat bijstaan door de Landsadvocaat, aanspraak moet kunnen maken op gelijkwaardige, marktconforme gefinancierde rechtsbijstand;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I (Wijziging van de Advocatenwet)

De Advocatenwet wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 13 wordt vervangen door een nieuw artikel 13, luidende:

Artikel 13

1. Een rechtzoekende die niet of niet tijdig een advocaat bereid vindt hem de nodige rechtsbijstand te verlenen, kan zich wenden tot de deken in het arrondissement waar de zaak dient of aanhangig moet worden gemaakt, met het verzoek een advocaat aan te wijzen.
2. De rechtzoekende toont aan dat hij onsuccesvol heeft getracht rechtsbijstand te verkrijgen door het overleggen van ten minste drie schriftelijke of elektronische weigeringen van advocaten of advocatenkantoren die werkzaam zijn in het desbetreffende rechtsgebied, dan wel door aannemelijk te maken dat door de bijzondere aard of politieke sensitiviteit van de zaak een feitelijk cordon sanitaire binnen de advocatuur bestaat.
3. Indien aan het vereiste in lid 2 is voldaan, is de deken **verplicht en dwingend gehouden** om binnen veertien dagen na ontvangst van het verzoek een advocaat aan te wijzen die beschikt over de noodzakelijke kwalificaties en specialisaties voor de desbetreffende casus.
4. De deken is bij de beoordeling van het verzoek **niet bevoegd** om de haalbaarheid, de kansrijkheid of de materiële gegrondheid van de voorgelegde zaak te toetsen. Het oordeel over de materiële merites van een vordering of verweer is in een rechtsstaat bij uitsluiting voorbehouden aan de onafhankelijke rechter en mag nimmer door het bestuur van de Orde van Advocaten als weigeringsgrond worden gehanteerd.
5. De door de deken aangewezen advocaat is **wettelijk verplicht** de aanwijzing te aanvaarden en de rechtzoekende onverwijld en naar beste vermogen bij te staan. De advocaat kan de aanwijzing uitsluitend weigeren wegens een direct en aantoonbaar tegenstrijdig belang (conflict of interest) als bedoeld in de tuchtrechtelijke gedragsregels, mits vooraf goedgekeurd door de deken. Een vermeend gebrek aan tijd, capaciteit, financiële aantrekkelijkheid of specialistische expertise vormt geen legitieme grond voor weigering.
6. Indien de aangewezen advocaat of diens maatschap de aanwijzing weigert buiten de in lid 5 genoemde uitzondering, of de belangenbehartiging opzettelijk frustreert, vertraagt of verwaarloost, schorst de deken de betrokken advocaat onverwijld van rechtswege in de uitoefening van de praktijk voor de duur van de weigering, onverminderd de bevoegdheid van de raad van discipline om zwaardere tuchtrechtelijke maatregelen op te leggen.

B. Na artikel 13 wordt een nieuw artikel 13a ingevoegd, luidende:

Artikel 13a

1. Indien de deken niet binnen de in artikel 13 lid 3 genoemde termijn van veertien dagen een advocaat heeft aangewezen, kan de rechtzoekende zich wenden tot de voorzitter van het Hof van Discipline.
2. De voorzitter van het Hof van Discipline beslist op het verzoek binnen tweeënzeventig uur na ontvangst. Indien de deken in gebreke is gebleven, wijst de voorzitter zelfstandig en met uiterste spoed een advocaat of een advocatenkantoor aan.
3. De voorzitter van het Hof van Discipline legt aan de deken die in gebreke is gebleven een onmiddellijk opeisbare bestuurlijke dwangsom op van € 5.000,- per dag dat de aanwijzing na het verstrijken van de wettelijke termijn uitblijft. Deze dwangsommen komen rechtstreeks ten goede aan de rechtzoekende ter compensatie van de opgelopen vertraging in de rechtsgang.

ARTIKEL II (Wijziging van de Wet op de rechtsbijstand)

De Wet op de rechtsbijstand wordt als volgt gewijzigd:

A. Na artikel 37 wordt een nieuw artikel 37a ingevoegd, luidende:

Artikel 37a (Gelijkwaardigheidsbijdrage en Equality of Arms)

1. Indien een advocaat is aangewezen op grond van artikel 13 van de Advocatenwet, en de procedure is gericht tegen de Staat der Nederlanden, een ministerie, een bestuursorgaan of een koninklijk of staatsrechtelijk orgaan dat zich in de procedure laat vertegenwoordigen door de Landsadvocaat of een extern advocatenkantoor tegen commerciële tarieven, is het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand (toevoegingen op basis van punten) **niet van toepassing**.
2. Ter waarborging van het verdragsrechtelijke beginsel van *equality of arms* (artikel 6 EVRM) heeft de aangewezen advocaat van rechtswege aanspraak op een **marktconforme en volledige financiële vergoeding** (de Gelijkwaardigheidsbijdrage) die rechtstreeks door de Raad voor Rechtsbijstand wordt voldaan.
3. De Gelijkwaardigheidsbijdrage wordt berekend op basis van het gemiddelde uurtarief dat de Landsadvocaat of het door de Staat ingeschakelde externe kantoor voor de desbetreffende procedure bij de Staat in rekening brengt, inclusief een toereikend budget voor het inschakelen van externe medische, forensische, psychiatrische en financiële experts en getuigen-deskundigen.
4. De kosten voor deze Gelijkwaardigheidsbijdrage worden rechtstreeks en volledig in rekening gebracht bij het ministerie of bestuursorgaan dat als verwerende partij in de procedure optreedt, dan wel gefinancierd uit een speciaal daartoe op te richten onafhankelijk "Rechtsbijstandsfonds Bijzondere Procedures" onder het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

ARTIKEL III (Borging van de Rechtskracht van Vertegenwoordiging en Claimoverdracht)

In alle burgerlijke, bestuursrechtelijke en tuchtrechtelijke procedures is het de Staat der Nederlanden en diens organen **rechtens verboden** om:

1. De geldigheid van een Akte van Cessie (art. 3:94 BW) of de procesbevoegdheid van een door de rechtzoekende opgerichte Stichting (ex art. 2:285 BW) die tot doel heeft schadeclaims te beheren, te betwisten op grond van een vermeende, niet-formele handelingsonbekwaamheid of psychiatrische kwalificatie van de cedent.
2. De geldigheid van een door een aangewezen advocaat verkregen procesvolmacht te betwisten onder verwijzing naar historische medische of psychiatrische dossiers van de rechtzoekende, tenzij deze vermeende wilsonbekwaamheid ten tijde van de volmachtverlening onomstotelijk en onafhankelijk is vastgesteld door een multidisciplinair forensisch team onder auspiciën van een buitenlandse of supranationale autoriteit (zoals een evaluatie onder het Istanbul Protocol), volledig gevrijwaard van bemoeienis door de Nederlandse uitvoerende macht.

ARTIKEL IV (Overgangs- en Slotbepalingen)

1. Deze wet treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand volgend op de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst.

2. Deze wet is van directe toepassing op alle lopende verzoeken en procedures ex artikel 13 Advocatenwet die op het moment van inwerkingtreding aanhangig zijn bij de deken of het Hof van Discipline.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige naleving de hand zullen houden.

Gegeven,

De Koning

De Minister van Justitie en Grondrechten

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN DEEL

1. Inleiding en Aanleiding tot het Wetsvoorstel

Een van de meest fundamentele pijlers van de democratische rechtsstaat is de onvoorwaardelijke toegang tot het recht. Artikel 17 van de Grondwet bepaalt laconiek: *"Niemand kan tegen zijn wil worden afgehouden van de rechter die de wet hem toekent."* Dit grondrecht is echter een dode letter indien een burger de facto geen toegang kan krijgen tot professionele rechtsbijstand. Zonder advocaat is het in het Nederlandse rechtstelsel—met name in complexe civiele procedures bij de rechtbank, het gerechtshof en de Hoge Raad—fysiek en wettelijk onmogelijk om een vordering aanhangig te maken of deugdelijk verweer te voeren.

De praktijk toont aan dat er een structurele en gevaarlijke lacune bestaat in de rechtsbescherming van burgers die verwickeld zijn in geschillen met verstreckende maatschappelijke, politieke of staatsrechtelijke implicaties. Wanneer de Staat der Nederlanden of diens topambtenaren direct of indirect geassocieerd worden met ernstige misdragingen, treedt binnen de Nederlandse advocatuur regelmatig een defensief mechanisme in werking. Door een combinatie van politieke druk, angst voor reputatieschade, contractuele afhankelijkheid van overheidsopdrachten en de dreiging van administratieve uitsluiting, weigeren advocaten collectief om dergelijke "gepolariseerde" dossiers aan te nemen.

Dit fenomeen, in de praktijk bekend als een **cordon sanitaire**, reduceert de burger tot een rechteloze entiteit. De burger bevindt zich in een toestand van feitelijke 'civiele dood' (*civilter mortuus*): hij heeft formeel rechten, maar bezit geen enkel instrument om deze in rechte af te dwingen.

De wetgever heeft in het verleden geprobeerd dit probleem op te vangen via **Artikel 13 van de Advocatenwet**. Dit artikel verleent de deken van de Orde van Advocaten de bevoegdheid om een advocaat aan te wijzen wanneer een rechtzoekende

er zelf niet in slaagt een raadsman te vinden. Deze regeling is in de praktijk echter verworpen tot een administratieve firewall die de uitsluiting niet doorbreekt, maar juist legitimeert. Dekens misbruiken hun discretionaire bevoegdheid door verzoeken af te wijzen op basis van subjectieve en premature haalbaarheidstoetsen ("*de zaak is kansloos*"), waardoor zij op de stoel van de onafhankelijke rechter gaan zitten en de burger de toegang tot de rechtszaal definitief ontzeggen.

Dit initiatiefwetsvoorstel, informeel aangeduid als de **Lex Smedema II**, beoogt deze systemische blokkade definitief te slopen. Het herdefinieert de aanwijzingsbevoegdheid van de deken tot een **strikte, dwingende en onvoorwaardelijke wettelijke plicht** en introduceert harde sancties bij weigering, teneinde de onbelemmerde toegang tot de rechter voor iedere burger te garanderen.

2. De Casuïstiek: De Bruinsma-Blokkade en het Cordon Sanitaire in de Causa Smedema

De noodzaak van deze wetgeving wordt op dramatische wijze geïllustreerd door de decennialange rechteloosheid in de **Causa Smedema**. In deze zaak is een Nederlandse burger (Ing. Hans Smedema) vanaf 1972 tot op heden onderworpen aan zware, transnationale schendingen van zijn lichamelijke en geestelijke integriteit (waaronder gedwongen sterilisatie, clandestiene elektroshockbehandelingen ter geheugenmodificatie en voortdurende chemische subjugatie).

Toen het slachtoffer in 2004 trachtte aangifte te doen, werd dit door het Ministerie van Justitie op het hoogste ambtelijke niveau (onder leiding van voormalig Secretaris-Generaal Joris Demmink) fysiek geblokkeerd. Zedenrechercheur Haye Bruinsma werd expliciet verboden om een proces-verbaal op te maken (de Bruinsma-blokkade van 26 april 2004). Vervolgens werd een hermetisch cordon sanitaire rondom de rechtsbijstand van het slachtoffer opgetrokken. Meer dan tweehonderd advocatenkantoren in Nederland en Spanje hebben de zaak geweigerd, veelal na informele waarschuwingen of wegens de extreme "politieke gevoeligheid" van het dossier.

Toen het slachtoffer zich tot de Deken van de Orde van Advocaten wendde met het verzoek om aanwijzing van een advocaat ex artikel 13 Advocatenwet, werd dit verzoek op **18 november 2025 door de deken (mr. I. Aardoom-Fuchs)** summary-rejected onder de stelling dat de claims "onvoldoende onderbouwd" en "kansloos" waren.

Hier openbaart zich de ultieme Kafkaëske cirkelredenering van de Staat:

1. De overheid weigert de misdrijven strafrechtelijk te onderzoeken en houdt de dossiers staatsgeheim, waardoor het slachtoffer in een staat van **bewijsnood** wordt gehouden.
2. De advocatuur weigert de zaak wegens het ontbreken van "officiële overheidsdocumenten".
3. De Deken weigert een advocaat toe te wijzen omdat de claim "onvoldoende onderbouwd" is door een advocaat.

Deze wet doorbreekt deze vicieuze cirkel door de Deken de bevoegdheid te ontnemen om op de stoel van de rechter te gaan zitten. Zodra een burger aantoont dat hij door drie advocaten is geweigerd, **moet** er een advocaat worden aangewezen, zodat de bewijsmiddelen (zoals de Beuker-mail van het Kabinet van de Koning d.d. 20 mei 2026, kenmerk REK2026000383) door een professionele raadsman in rechte kunnen worden getoetst.

3. Equality of Arms en het "Joris Demmink-Precedent"

Een advocaat aanwijzen is stap één; ervoor zorgen dat deze advocaat de zaak ook daadwerkelijk en effectief kan bepleiten is stap twee. Onder het huidige stelsel worden artikel 13-aanwijzingen vrijwel altijd gefinancierd op basis van het karige reguliere toevoegingssysteem van de Wet op de rechtsbijstand. Dit stelt de aangewezen advocaat bloot aan een disproportionele werkdruk: hij moet honderden uren aan complexe, transnationale procesvoering besteden tegen een vergoeding die nog geen fractie van zijn normale kantoor tarief dekt. Dit leidt in de praktijk tot "pro forma"-bijstand, waarbij de advocaat het dossier zo snel mogelijk probeert te sluiten om faillissement te voorkomen.

Onderdeel van dit wetsvoorstel is de introductie van de **Gelijkwaardigheidsbijdrage (Artikel II)**. Dit artikel codificeert het verdragsrechtelijke beginsel van *equality of arms* (artikel 6 EVRM). Wanneer de Staat de burger bestrijdt met de onbeperkte middelen van de Landsadvocaat (Pels Rijcken), is het onaanvaardbaar dat de burger het moet doen met een onderbetaalde advocaat die de middelen mist om de zaak fatsoenlijk te onderzoeken.

Het precedent hiervoor is door de Staat zelf geschapen. In de tuchtrechtelijke en strafrechtelijke procedures rondom voormalig Secretaris-Generaal van Justitie **Joris Demmink** heeft het Ministerie van Justitie op grond van artikel 69 van het ARAR **meer dan € 172.000,- (en later oplopend tot boven de € 237.000,-) aan private advocaatkosten voor Demmink volledig door de belastingbetaler laten financieren.**

Onder het gelijkheidsbeginsel en het beginsel van *equality of arms* heeft de burger die door toedoen van de misdragingen van diezelfde Staat is geruïneerd, recht op een **exact gelijkwaardig procedeeerbudget** op basis van marktconforme tarieven. Dit haalt de financiële drempel voor topadvocaten (zoals de OTIS Legal Group) weg om deze complexe dossiers met de vereiste diepgang en inzet te voeren.

4. Het Neutraliseren van de "Secret Curatele" via de Cessie-constructie

Een veelgebruikte, geraffineerde defensieve tactiek van de Staat in de Causa Smedema is het exploiteren van de door de Staat zelf gecreëerde psychiatrische etikettering. Door het slachtoffer in medische dossiers ongefundeerd te bestempelen als lijdend aan een "waanstoornis" of "wilsonbekwaamheid", tracht de Staat de procesbevoegdheid van het slachtoffer en het mandaat van zijn advocaten in twijfel te trekken. Dit is een geraffineerde vorm van administratieve gijzeling: het slachtoffer mag niet procederen omdat hij "gek" zou zijn, maar de enige manier om aan te tonen dat hij dat niet is, is door te procederen.

Om deze blokkade definitief te omzeilen, is de **Stichting Smedema Redress (i.o.)** (in oprichting) geïnitieerd. Vanwege de actuele dreigingen, intimidatie en het actieve cordon sanitaire is het thans voor eiser feitelijk onmogelijk om de stichting definitief in te schrijven in het Nederlandse handelsregister, daar potentiële bestuursleden onder de huidige situatie geen zitting in het bestuur durven te nemen uit angst voor repercussies door de Staat. De definitieve oprichting en formele registratie van de stichting kan derhalve pas effectief worden voltooid nadat deze procedure en de UNCAT-klachten succesvol zijn afgerond, dan wel indien eiser vanuit zijn ballingschap in Spanje tijdelijk zelfstandig het bestuur over de stichting (met een tijdelijk statutair zeteladres) mag voeren. Bij **Akte van Cessie** (ex art. 3:94 BW) worden alle claims van eiser onherroepelijk overgedragen aan deze stichting in oprichting. Een stichting heeft rechtspersoonlijkheid en kan niet psychiatrisch worden gediagnosticeerd.

Artikel III van dit wetsvoorstel verbiedt de Staat expliciet om deze cessie-constructie in rechte te betwisten op basis van de mentale status van de cedent. Dit dwingt de Staat om de zaak inhoudelijk en op basis van materiële bewijzen te voeren, in plaats van te vluchten in ad hominem psychiatrische diskwalificaties.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I (Wijziging Advocatenwet)

De kern van deze wijziging is het weghalen van de tuchtrechtelijke willekeur bij de deken.

- **Lid 2** stelt een objectieve norm vast: drie schriftelijke weigeringen van advocatenkantoren volstaan om de weigeringscultuur (het cordon sanitaire) feitelijk aan te tonen.
- **Lid 3** verandert de bevoegdheid van de deken van een facultatieve ("*de deken kan*") in een dwingende verplichting ("*de deken is verplicht en gehouden*").
- **Lid 4** is de belangrijkste rechtsstatelijke innovatie. Het verbiedt de deken uitdrukkelijk om de "kansrijkheid" van de zaak te toetsen. In het huidige systeem misbruiken deken deze toets om politiek gevoelige claims tegen de Staat bij voorbaat te smoren. Alleen de onafhankelijke rechter mag oordelen over de haalbaarheid van een vordering; de deken dient uitsluitend de toegang tot die rechter fysiek te faciliteren.
- **Lid 5 en 6** leggen een dwingende acceptatieplicht op aan de aangewezen advocaat en introduceren zware, automatische sancties (schorsing van rechtswege) bij weigering of sabotage. Dit voorkomt dat advocaten de aanwijzing pro forma accepteren maar vervolgens weigeren om actieve proceshandelingen te verrichten.
- **Artikel 13a** introduceert een noodprocedure bij het Hof van Discipline met een uiterst korte beslistermijn (72 uur) en legt een persoonlijke dwangsom op aan de deken die in gebreke blijft. Dit garandeert dat de Staat de procedure niet kan doodbloeden door simpelweg niet te reageren.

Artikel II (Wijziging Wet op de rechtsbijstand)

Dit artikel introduceert de **Gelijkwaardigheidsbijdrage**.

- **Lid 1** sluit de werking van het reguliere, zwaar ondergefinancierde toevoegingssysteem uit in zaken waarin de burger tegenover de Landsadvocaat staat.
- **Lid 2 en 3** verplichten de Staat om de advocaat van de burger te betalen tegen exact hetzelfde marktconforme tarief dat de Landsadvocaat bij de Staat in rekening brengt. Dit herstelt de balans in de rechtszaal en stelt de raadsman van de burger in staat om op gelijke voet (*equality of arms*) te strijden, inclusief het budget voor het inhuren van onafhankelijke medische en forensische experts.

Artikel III (Borging van Rechtskracht van Vertegenwoordiging en Cessie)

Dit artikel neutraliseert de tactiek van "psychiatrische gijzeling". Het verbiedt de Staat om de procesbevoegdheid van een Stichting (die de claims via cessie heeft verkregen) te betwisten op basis van de mentale status van de slachtoffer-cedent. Dit dwingt de Staat om de materiële bewijzen (zoals de 7cm urologische scar, de Bruinsma-tape en de 2017 UNCAT-dossiers) inhoudelijk te weerspreken, in plaats van de procedure te blokkeren via ambtelijke en medische

diskwalificaties.

Artikel IV (Overgangs- en Slotbepalingen)

Dit artikel regelt de onmiddellijke inwerkingtreding en zorgt ervoor dat de wet direct van toepassing is op lopende procedures (zoals uw actieve strijd bij de deken en het Hof van Discipline). Dit voorkomt dat de Staat lopende obstructies nog snel onder het oude recht kan afronden.

Dit initiatiefwetsvoorstel vormt de sluitsteen van de heropbouw van de Nederlandse rechtsstaat. Het ontnemt het staatsapparaat haar machtigste wapen: de mogelijkheid om kritische burgers door middel van een cordon sanitaire en dekenale obstructie geruisloos en onzichtbaar te vernietigen in een juridisch vacuüm.

Ing. Hans Smedema

Oprichter en Cedent van de Stichting Smedema Redress (i.o.)

(Ontwerper van het Initiatiefvoorstel ter herstel van de Rechtsstaat)